

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Nuoriso-, koulutus- ja kulttuuripolitiikan rooli vahvemman Euroopan rakentamisessa”

(COM(2018) 268)

”Ehdotus neuvoston suositukseksi korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä”

(COM(2018) 270–2018/0126 (NLE))

”Ehdotus neuvoston suositukseksi laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä”

(COM(2018) 271–2018/0127 (NLE))

ja

”Ehdotus neuvoston suositukseksi kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen”

(COM(2018) 272–2018/0128 (NLE))

(2019/C 62/23)

Esittelijä: **Tatjana BABRAUSKIENĚ**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 18.6.2018
Oikeusperusta	EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	26.9.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	18.10.2018
Täysistunnon nro	538
Äänestystulos	117/0/2
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

ETSK

1.1 on tyytyväinen nyt tehtyyn aloitteeseen, joka on seuraava askel kohti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa sen varmistamiseksi, että jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen. Tämä on olennaisen tärkeää jäsenvaltioiden **yhteistyön lisäämiseksi ja tiivistämiseksi** samalla kun turvataan niiden **kansallinen toimivalta** koulutuksen ja elinikäisen oppimisen alalla.

1.2 katsoo, että uuden aloitteen olisi oltava osa Eurooppa 2020 -strategiaan, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiaan puitteisiin (ET 2020) ja EU:n seuraavien strategioiden valmisteluun liittyvää pitkän aikavälin visiota elinikäistä ja elämänlaajuista oppimista ja koulutusta koskevasta EU:n politiikasta. Tähän kuuluvat myös ammatillista koulutusta ja aikuiskoulutusta koskevat visiot ja strategiat.

1.3 painottaa, että koulutuksessa on ensisijaisesti keskityttävä **kokonaisvaltaiseen oppimiseen, demokraattiseen kansalaisuuteen ja yhteisiin eurooppalaisiin arvoihin** rauhan, turvallisuuden, vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen, solidaarisuuden ja vastavuoroisen kunnioituksen, avointen markkinoiden, kestävä kasvun ja sosiaalisen osallisuuden ja oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi samalla kun kunnioitetaan ja rikastutetaan kulttuurista moninaisuutta ja edistetään yhteenkuuluvuuden tunnetta.

1.4 painottaa, että koulutuksen ja elinikäisen oppimisen tehtävänä on valmistella ja tukea nuoria ja aikuisia, jotta he voivat toimia vastuullisina **demokraattisina kansalaisina ja työllistyä** oikeudenmukaisiin, laadukkaisiin ja tuottaviin työpaikkoihin ja jotta heillä on asianmukaiset taidot.

1.5 katsoo, että eurooppalaisen koulutusalueen olisi oltava kaikkia osallistava, ja kannustaakin valtioita toteuttamaan toimia **tosiasiallisen osallistavuuden aikaansaamiseksi virallisessa ja epävirallisessa oppimisessa sekä arkioppimisen edistämiseksi ja arvostamiseksi**.

1.6 kiinnittää valtiovallan huomion siihen, että sosioekonomisesti heikoista lähtökohdista tulevien lasten, erityisesti vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten, muuttajalasten, vammaisten lasten ja Euroopan eri maaseutualueilla asuvien lasten **yhdenvertaisissa mahdollisuuksissa saada laadukasta koulutusta** on edelleen puutteita. On ratkaisevan tärkeää, että eurooppalaisella koulutusalueella tuetaan aktiivisesti **muuttajien ja pakolaisten integroitumista** koulutusjärjestelmiin ja työmarkkinoille ja että tässä yhteydessä keskitytään erityisesti heidän koulutuksensa ja työkokemuksensa validointiin ja tunnustamiseen.

1.7 katsoo, että aloitteen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää **kestäväpohjaisia kansallisia koulutusinvestointeja, joiden osuus on yli viisi prosenttia valtion BKT:sta**, sekä käytettävissä olevien EU:n rahoitusvälineiden, myös Erasmus +-ohjelman, ja eurooppalaisen ohjauksjakson tukea.

1.8 katsoo, että kieltenoppimista ja epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankitun kielitaidon validointia olisi tuettava **kestäväpohjaisella julkisella rahoituksella** osana avaintaitoja koskevaa eurooppalaista viitekehystä. Kieltenoppimismahdollisuudet olisi **suunnattava kaikille, sekä nuorille että aikuisille, ja tukea tarvitsevia olisi tuettava**. Samalla on edistettävä kieltenoppimista osana perhepiirissä tapahtuvaa sekä **virallista ja epävirallista oppimista**.

1.9 kannattaa ehdotuksessa esitettyä kehotusta **lisätä kieltenopettajien ammatilliseen perus- ja täydennyskoulutukseen tehtäviä investointeja** pätevien kieltenopettajien pulan poistamiseksi.

1.10 on tyytyväinen siihen, että ehdotuksen tarkoituksena on kannustaa valtioita edelleen parantamaan varhaiskasvatukseen pääsyä ja **varhaiskasvatuksen laatua**. Lisätoimia todellakin tarvitaan **työ- ja yksityiselämän yhteensovittamisen** mahdollistamiseksi, sen varmistamiseksi, että laadukas ja kohtuuhintainen varhaiskasvatus on kaikkien lasten ja perheiden oikeus, ja **perhepiirissä tapahtuvan oppimisen merkityksen** huomioimiseksi, koska se auttaa vanhempia saamaan itseluottamusta tehtävässään ja edistää aikuisopiskelua.

1.11 kannattaa ehdotusta, jonka mukaan varhaiskasvatushenkilöstöllä olisi oltava **kannustava työympäristö**, ja sitä, että heidän **ammattitaitoaan vahvistetaan**. Komitea kehottaa varmistamaan **opetusammattin houkuttelevuuden sekä sukupuolten tasapainoisen edustuksen ja tasa-arvon ammatissa**.

1.12 tiedostaa **suoritetujen opintojaksojen rajatylittävän tunnustamisen** merkityksen kaikessa toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa ja pitää niin ikään tärkeänä sellaisten yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen toisen asteen tutkintojen rajatylittävää tunnustamista, jotka mahdollistavat pääsyn korkeakoulutukseen kotimaassa. Oppimiseen liittyvä liikkuvuus on ratkaisevan tärkeää aktiiviselle osallistumiselle yhteiskuntaan ja työmarkkinoille, sitä olisi tuettava ohjelmiin ja tutkintoihin liittyvällä luottamuksella, ja sen olisi perustuttava kehittyneisiin laadunvarmistusjärjestelmiin.

1.13 toteaa, että korkea-asteen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen **eurooppalaisten välineiden ja periaatteiden** (eurooppalainen tutkintojen viitekehys, opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä, laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys, Euroopan korkeakoulutuksen laadunvarmistusrekisteri jne.) olisi täydennettävä ja tuettava toisiaan ja että oppimistuloksia koskevaa periaatetta on sovellettava Euroopassa kaikilta osin, jotta oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tunnustamisesta tulee Euroopassa automaattista.

1.14 painottaa, että aloitteessa olisi myös keskityttävä **ulkomailla tapahtuvan virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseen** ja tiedostettava sidosryhmien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan asema oppimistulosten tunnustamisessa sekä ohjaavan henkilöstön asema prosessin tukemisessa. Komitea kehottaa eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevää neuvoo-antavaa ryhmää ja Cedefopia kehittämään sekä epävirallisen ja arkioppimisen validointia Euroopassa koskevaa kartoitusta että validointia koskevia eurooppalaisia suuntaviivoja valtiovalle, työmarkkinaosapuolille ja sidosryhmille tarkoitettuina laatustandardeina validointiprosessien parantamiseksi.

1.15 korostaa, että hallitusten, työnantajien ja ammattijärjestöjen on kaikilla eri tasoilla keskusteltava **tehokkaan työmarkkinavuoropuhelun** puitteissa ja yhdessä muiden sidosryhmien kanssa **laadukkaan** ja osallistavan varhaiskasvatuksen toteuttamisesta, kielenoppimisen parantamisesta ja toisen asteen päättötodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta.

2. Poliittinen tausta

2.1 Ensisijainen vastuu koulutus- ja kulttuuripolitiikasta on jäsenvaltioilla. Euroopan unionilla on kuitenkin vuosien mittaan ollut merkittävä täydentävä tehtävä Europan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan mukaisesti. On kaikkien jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista hyödyntää koulutuksen ja kulttuurin koko potentiaali työpaikkojen, talouskasvun ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden aikaansaamisessa ja välineenä eurooppalaisen identiteetin omaksumiseen kaikessa moninaisuudessaan.

2.2 Göteborgin sosiaalialan huippukokouksessa marraskuussa 2017 annettiin julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, jossa vahvistetaan, että jokaisella on oikeus opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen, kuten komission tiedonannossa COM(2017) 673 todettiin. Tämä johti 14. joulukuuta 2017 annettuihin Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joissa jäsenvaltioita, neuvostoa ja komissiota kehoitettiin edistämään Göteborgissa käsiteltyä ohjelmaa.

2.3 Niin kutsutussa **eurooppalaista koulutusalueetta koskevassa ensimmäisessä paketissa** esitettiin ehdotus neuvoston suositukseksi COM(2018) 23 (annettu 22. toukokuuta 2018). Se perustui opetusministerien vuonna 2015 antamaan Pariisin julistukseen kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämisestä koulutuksen avulla, ja siitä ilmoitettiin komission tiedonannossa COM(2016) 379 14. kesäkuuta 2016.

2.4 Euroopan komissio julkaisi 22. toukokuuta 2018 toisen koulutusta koskevan toimenpidepaketin, joka sisältää uusia ehdotuksia eurooppalaisen koulutusalueen luomiseksi vuoteen 2025 mennessä.

2.5 Käsillä oleva ETSK:n lausunto kattaa tämän **toisen koulutusta koskevan toimenpidepaketin**, jossa keskitytään niihin lisähaasteisiin, jotka on ratkaistava korkealaatuisen ja osallistavan eurooppalaisen koulutusalueen aikaansaamiseksi. Näitä ovat kielenoppiminen, toisen asteen opintojen automaattinen vastavuoroinen tunnustaminen sekä laadukas varhaiskasvatus.

3. Yleistä

3.1 ETSK katsoo, että eurooppalaisen koulutusalueen perustaminen jäsenvaltioiden välisen **yhteistyön lisäämiseksi** samalla kun turvataan niiden **kansallinen toimivalta** koulutuksen ja elinikäisen oppimisen alalla, on keskeinen strategia, jolla voidaan vastata sosiaaliseen ja taloudelliseen sekä väestön, ympäristön ja teknologian kehitykseen ja edistää sitä niin, että pyritään Euroopan kilpailukykyiseen yhdentymiseen yhtenä maailman talousmahtina ja varmistetaan samalla vahva sosiaalinen ulottuvuus.

3.2 Nyt tehty aloite on erinomainen askel kohti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa sen varmistamiseksi, että **kaikilla on tasavertainen mahdollisuus saada laadukasta ja osallistavaa yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä elinikäistä ohjausta** ⁽¹⁾. Lähtökohtana on komission tiedonanto COM(2017) 673, jossa ilmoitettiin eurooppalaisen koulutusalueen perustamisesta.

3.3 ETSK:n mukaan yhteinen tavoitteemme on, että koulutuksessa keskitytään ensisijaisesti **kokonaisvaltaiseen koulutukseen** ja elinikäiseen oppimiseen kiinnittäen erityistä huomiota demokraattiseen kansalaisuuteen sekä yhteisiin **eurooppalaisiin arvoihin ja eurooppalaiseen identiteettiin** rauhan, turvallisuuden, vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen, solidaarisuuden ja vastavuoroisen kunnioituksen, kestävän kasvun ja sosiaalisen osallisuuden ja oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi ja että samalla kunnioitetaan ja rikastutetaan kulttuurista moninaisuutta ja edistetään yhteenkuuluvuuden tunnetta EU:ssa.

3.4 Sen lisäksi, että painotetaan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkitystä valmisteltaessa nuoria ja aikuisia toimimaan **demokraattisina kansalaisina ja työllistymään oikeudenmukaisin ehdoin laadukkaisiin työpaikkoihin**, eurooppalaisen koulutusalueen olisi oltava kaikkia osallistava ja sukupuolten tasa-arvoon olisi kiinnitettävä erityistä huomiota. Lisäksi eurooppalaisen koulutusalueen olisi tarjottava hallituksille kannustimia toteuttaa toimia tosiasiallisen **osallistavuuden** aikaansaamiseksi virallisessa, epävirallisessa ja arkioppimisessa. Tässä yhteydessä olisi myös noudatettava YK:n vammaisyleissopimusta.

⁽¹⁾ EUVL C 173, 31.5.2017, s. 1.

3.5 ETSK palauttaa tähän liittyen mieliin aiemmin antamansa lausunnon⁽²⁾ ja katsoo, että eurooppalaisen koulutusalueen yhteydessä olisi myös ehdotettava hallituksille tapoja tukea aktiivisesti **muuttajien ja pakolaisten integroitumista** koulutusjärjestelmiin ja työmarkkinoille siten, että keskitytään erityisesti heidän koulutuksensa ja työkokemuksensa validointiin ja tunnustamiseen.

3.6 Opetus- ja koulutusjärjestelmien uudistukset ja mukautukset vievät aikaa. ETSK toivoo, että tämä uusi aloite olisi osa Eurooppa 2020 -strategiaan ja ET 2020 -puitteisiin liittyvää **pitkän aikavälin visiota koulutusta ja elinikäistä oppimista** koskevasta EU:n politiikasta ("eurooppalainen elinikäisen oppimisen alue 2025") ja palvelisi EU:n seuraavien strategioiden valmistelua.

3.7 **Laadukas** ja osallistava varhaiskasvatus, kieltenoppimisen parantaminen ja toisen asteen päättötodistusten vastavuoroinen tunnustaminen edellyttää sitä, että valtiovalta, työnantajat ja ammattijärjestöt kaikilla eri tasoilla keskustelevat näistä aloitteista **tehokkaan työmarkkinavuoropuhelun** puitteissa ja yhdessä muiden sidosryhmien, ennen kaikkea opettajien ja muun opetushenkilöstön, vanhempien, ohjaavan henkilöstön ja oppijoiden mutta myös yhteisön elinten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, kanssa.

3.8 ETSK katsoo, että **Eurooppa-yliopistoja** koskevassa aloitteessa on kyse alhaalta ylöspäin suuntautuvasta prosessista yliopistojen motivoimiseksi perustamaan verkostoja yhteisten tutkintojen luomiseksi, oppijoiden liikkuvuuden edistämiseksi ja kieltenoppimisen helpottamiseksi. ETSK palauttaa mieliin aiemmin antamansa lausunnon⁽³⁾ ja rohkaisee **osallistavuuteen ja moninaisuuteen** opetuksen, tutkimushenkilöstön ja opiskelijoiden verkostojen luomisessa ja kannustaa tarjoamaan verkostojen luomismahdollisuutta kaikille Bolognan prosessiin osallistuville korkeakouluille.

3.9 Mitä tulee ajatukseen **eurooppalaisesta opiskelijakortista**, ETSK kehottaa edistämään aloitetta nykyisen onnistuneen opiskelijakorttijärjestelmän pohjalta ja uudistamaan nykyisiä opiskelijakortteja. Komitea palauttaa mieliin aiemman lausuntonsa⁽⁴⁾ ja toteaa jälleen, että mahdollisen uuden kortin lisäarvo olisi määriteltävä tarkkaan ja kortin olisi täydennettävä nykyisiä kortteja.

3.10 Eurooppalaisen koulutusalueen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää **kestäväpohjaisia kansallisia koulutusinvestointeja, joiden osuus on yli viisi prosenttia valtion BKT:sta**, sekä seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen mukaisten EU:n rahoitusvälineiden, erityisesti Erasmus+-ohjelman ja ESIR-rahaston, tukea. ETSK toivoo, että kokonaisvaltainen ja osallistava koulutus ja elinikäinen oppiminen sisältyvät painopistealoina tulevaan **Erasmus + -ohjelmaan** ja tulevaan **nuorisostrategiaan**. Komitea on tyytyväinen eurooppalaisen ohjauksjakson rooliin sellaisten rakenteellisten uudistusten tukemisessa, joilla on tarkoitus parantaa koulutuspolitiikkaa nyt tehdyn aloitteen mukaisesti.

3.11 Opetuksen ja kieltenoppimisen parantaminen

3.11.1 ETSK katsoo, että tarkasteltavana olevalla aloitteella on keskeinen merkitys, koska oppijoiden kielitaito oppivelvollisuuden päättyessä on yleisesti heikko ja jäsenvaltioiden välillä on hyvin suuria eroja⁽⁵⁾. Nyt kun Euroopan sisäinen liikkuvuus lisääntyy ja kolmansista maista tulee ennennäkemättömiä määriä erikielisiä kouluikäisiä, tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia on pohdittava uudelleen, jotta **monikielisyydestä** voi tulla **EU:lle todellinen voimavara**. **Kielten olisi oltava tasa-arvoisia**, joten on tuettava sekä eurooppalaisten kielten että muiden kielten oppimista.

3.11.2 Koulut tarvitsevat tukea **monikielisen oppimisympäristön** luomiseksi, ja samalla on löydettävä tasapaino vieraiden kielten oppimisen sekä **äidinkielen (tai -kielten)** hyvän luku- ja kirjoitustaidon ja viestintätaitojen kehittämisen välillä. Sisällön ja kielen yhdenmukainen oppiminen voi edistää liikkuvuutta ja integroitumista. Digitaalisten ja sähköisten välineiden entistä tehokkaampi käyttö kieltenoppimisessa on olennaista. Tämä edellyttää niiden laadun ja sertifioinnin sekä yleisen saatavuuden, tuen ja kohtuuhintaisuuden varmistamista, ja on otettava huomioon, että monet voivat tarvita tukea voidakseen hankkia, valita ja käyttää soveltuvia välineitä hyödykseen.

⁽²⁾ EUVL C 264, 20.7.2016, s. 19.

⁽³⁾ EUVL C 71, 24.2.2016, s. 11.

⁽⁴⁾ EUVL C 132, 3.5.2011, s. 55.

⁽⁵⁾ Eurydice: Key Data on Teaching Languages at School in Europe – 2017 Edition.

3.11.3 ETSK on tyytyväinen **kieltenoppimisen** painottamiseen **keskinäisen ymmärryksen, liikkuvuuden** ja tätä kautta **Euroopan kansalaisuuden** edistämisen kannalta. Ollakseen aktiivisia Euroopan kansalaisia, pystyäkseen säilyttämään työpaikkansa ja parantaakseen työllistymismahdollisuuksiaan 64 miljoonan heikon ammattitaidon omaavan aikuisen on parannettava perustaitojaan, myös kielitaitoaan⁽⁶⁾. Yksittäiselle ihmiselle kieltenoppiminen tarjoaa henkilökohtaisia ja ammatillisia mahdollisuuksia, yhteiskunnassa se edistää kulttuuritietoisuutta, keskinäistä ymmärrystä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, ja yrityksille se tuo työvoimaa, jonka kieli- ja kulttuurivalmiudet auttavat niitä menestymään ja kasvamaan globaaleilla markkinoilla.

3.11.4 Kieltenoppimismahdollisuudet olisi **suunnattava kaikille, ja tukea tarvitsevia olisi tuettava**. Lisäksi kieltenoppimista olisi edistettävä osana **virallista, epävirallista ja arkioppimista**. Tämä olisi toteutettava osana avaintaitoja koskevaa eurooppalaista viitekehystä, ja sitä olisi tuettava **kestäväpohjaisella julkisella rahoituksella**.

3.11.5 Vuoden 2018 työllisyyden suuntaviivoissa⁽⁷⁾ ehdotetaan, että ”oppijoiden ja työvoiman liikkuvuutta olisi edistettävä parantamalla työllistävyyttä edistäviä taitoja ja hyödyntämällä täysimääräisesti eurooppalaisten työmarkkinoiden mahdollisuudet”. Puutteellista kielitaitoa voidaan pitää liikkuvuuden keskeisenä esteenä. ETSK painottaa, että ehdotuksen olisi koskettava muitakin kuin oppivelvollisia, että siinä olisi painotettava **kaikkien kieltenoppimista** pienistä lapsista aina eläkeikäisiin ja sitä vanhempiin asti ja että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä **ammattilliseen peruskoulutukseen, ammatilliseen jatkokoulutukseen**, korkea-asteen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen.

3.11.6 Kieltenoppimista koskevan politiikan olisi tähdättävä **tekemällä oppimiseen** oppilasvaihdon, vapaaehtoistoiminnan ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kaltaisen muun nykyisistä ja tulevista Erasmus+-ohjelmista tuettavan toiminnan avulla.

3.11.7 **Pula päteivistä kieltenopettajista** on todellakin vakava ongelma, ja ETSK on tyytyväinen ehdotuksessa esitettyyn kehoitukseen lisätä investointeja kieltenopettajien ammatilliseen perus- ja jatkokoulutukseen, jotta nämä täyttävät EU:n jäsenvaltioiden **ammattillista pätevyyttä koskevat vaatimukset**.

3.12 *Laadukkaat varhaiskasvatusjärjestelmät*

3.12.1 ET 2020 -strategiassa asetettu vertailuarvo, jonka mukaan yli neljävuotiaista alle kouluikäisistä lapsista 95 prosentin tulisi osallistua varhaiskasvatukseen, on lähes saavutettu. EU:n yli 32 miljoonasta alle kouluikäisestä lapsesta 17 miljoonaa ei kuitenkaan edelleenkään saa varhaiskasvatuspalveluja. Lisäksi sosioekonomisesti heikoista lähtökohdista tulevien lasten, erityisesti vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten, maahanmuuttajalasten, vammaisten lasten ja Euroopan eri maaseutualueilla asuvien lasten **yhdenvertaisissa mahdollisuuksissa päästä varhaiskasvatuksen piiriin** on yhä puutteita.

3.12.2 ETSK on tyytyväinen siihen, että ehdotuksen tarkoituksena on kannustaa valtioita edelleen parantamaan varhaiskasvatukseen pääsyä ja varhaiskasvatuksen laatua. Lisätoimia todellakin tarvitaan sen varmistamiseksi, että kaikilla lapsilla ja perheillä on oikeus **laadukkaaseen ja kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen**. Laadukkaat palvelut ovat ratkaisevassa asemassa oppimistulosten parantamisessa, myös sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Osallistuminen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen johtaa perustaitojen parempaan omaksumiseen ja ehkäisee tehokkaasti koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä.

3.12.3 Euroopan komissio painottaa johdonmukaisuutta unionin muiden toimintapolitiikkojen kanssa. ETSK arvostaa erityisesti yhteyttä vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevaan direktiiviehdotukseen⁽⁸⁾, jossa tunnustetaan tarve tarjota laadukkaita virallisesti järjestettyjä hoitopalveluja kaikkialla Euroopassa. Komitea on monissa lausunnoissaan kannattanut tällaista vastavuoroista vaikutusta, jotta voidaan lisätä naisten osallistumista työmarkkinoille ja vähentää perusteettomia palkkaeroja sekä ottaa huomioon perhepiirissä tapahtuvan oppimisen merkitys, sillä se auttaa vanhempia saamaan itseluottamusta tehtävässään ja edistää aikuisopiskelua.

3.12.4 **Varhaiskasvatushenkilöstöä** olisi tuettava heidän ammattitaitonsa vahvistamisessa ja kannustavan työympäristön kehittämisessä. Varhaiskasvatusalan opetushenkilöstön peruskoulutuksen ja jatkuvan ammatillisen kehityksen olisi oltava laadukasta ja täytettävä opettajien ja lasten tarpeet esimerkiksi osallistavuuden varmistamiskeinojen ja demokraattisten arvojen opetuksen osalta.

⁽⁶⁾ Cedefop, 2017. Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU. Luxembourg: julkaisutoimisto. Cedefopin tutkimus nro 60.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-employment-guidelines_en.

⁽⁸⁾ COM(2017) 253 final – 2017/085 (COD).

3.12.5 OECD:n (vuoden 2015 tietojen) mukaan⁽⁹⁾ opettajien ammattikuntaa vaivaa merkittävä sukupuolijakauman epätasapaino, sillä kymmenestä opettajasta seitsemän on naisia. OECD-maissa 97 prosenttia esiasteen opettajista ja 83 prosenttia perusasteen opettajista on naisia, mutta korkea-asteen opettajista naisia on vain 43 prosenttia (2015). Varhaiskasvatusalan henkilöstön epätasapainoinen sukupuolijakauma ja useampien miesopettajien houkuttelemineen alalle, jotta lapsilla olisi myös miespuolisia roolimalleja, ovat kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan edelleen kiireellisiä toimenpiteitä, sillä sukupuolijakauman epätasapaino on yhteydessä alan opettajien nykyiseen asemaan, palkkaukseen ja työoloihin.

3.13 Tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattinen vastavuoroinen tunnustaminen

3.13.1 ETSK on hyvillään, että esitetyllä aloitteella pyritään varmistamaan, että jokaisen ulkomailla – joko tutkintoa tai oppimiseen liittyvää liikkuvuutta varten – oppimiskokemuksen hankkineen opiskelijan, harjoittelijan tai oppilaan oppimiskokemus tunnustetaan automaattisesti myöhempää opiskelua varten. Oppimiseen liittyvä liikkuvuus edistää osaamista ja kokemuksia, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä aktiiviselle osallistumiselle yhteiskunnassa ja työmarkkinoilla, ja sitä olisi vahvistettava edistämällä luottamusta opinto-ohjelmiin ja tutkintoihin.

3.13.2 ETSK korostaa, että **suoritettujen opintojaksojen rajatylittävä tunnustaminen** on tärkeää toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa, ja pitää niin ikään tärkeänä sellaisten toisen asteen tutkintojen rajatylittävää tunnustamista, jotka mahdollistavat pääsyn korkeakoulutukseen kotimaassa. Näin voidaan välttyä kokonaisten opintovuosien tai -jaksojen kertaamiselta.

3.13.3 ETSK painottaa, että aloitteessa olisi keskityttävä myös **ulkomailla hankitun virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseen** sekä tiedostettava sidosryhmien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan asema opintojen ja oppimistulosten tunnustamisessa⁽¹⁰⁾. Tämän osalta ETSK palauttaa mieleen epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista 20. joulukuuta 2012 annetun neuvoston suosituksen ja kansallisten validointijärjestelmien jatkokehityksen suuren merkityksen. ETSK kehottaa eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevää neuvoo-antavaa ryhmää ja Cedefopia kehittämään sekä epävirallisen ja arkioppimisen validointia Euroopassa koskevaa kartoitusta⁽¹¹⁾ että validointia koskevia eurooppalaisia suuntaviivoja⁽¹²⁾ valtioille, työmarkkinaosapuolille ja sidosryhmille tarkoitettuina laatustandardeina validointiprosessien parantamiseksi. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä epävirallisen ja arkioppimisen validoinnin ja ohjaus- ja neuvontapalvelujen välisen koordinoinnin parantamisen edellytysten, synergioiden ja hyötyjen ymmärtämiseen⁽¹³⁾.

3.13.4 Ammatillisen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen välinen läpäisevyys ja luottamus on edelleen haaste sekä maiden välillä että niiden sisällä. **Akateemiselle ja ammatilliselle koulutukselle** olisi annettava yhtä lailla arvoa. Korkea-asteen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen **eurooppalaisten välineiden** ja periaatteiden (eurooppalainen tutkintojen viitekehys, opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä, laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys, Euroopan korkeakoulutuksen laadunvarmistusrekisteri jne.) olisi tuettava toisiaan, ja oppimistuloksia koskevaa periaatetta on sovellettava kaikilta osin, jotta oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tunnustamisesta tulee Euroopassa automaattista.

Bryssel 18. lokakuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽⁹⁾ OECD: Education at a Glance, 2017.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 13, 15.1.2016, s. 49.

⁽¹¹⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>.

⁽¹²⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3073>.

⁽¹³⁾ Cedefop (tulossa), Validation of non-formal and informal learning and career guidance.